

Piotr Kowolik

"Media w edukacji", Jan Frątczak,
Bydgoszcz 1998 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1 (8), 197-198

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr Kowolik

Recenzja książki: Jan Frątczak - Media w edukacji.

Bydgoszcz 1998, ss. 127

„Media w edukacji” to nazwa jednego z obowiązkowych przedmiotów studiów na kierunku pedagogika. Głównymi celami jego studiowania są: poznanie mechanizmu odbioru i wpływu mediów społecznego komunikowania oraz skuteczności uczenia się — nauczania z zastosowaniem mediów dydaktycznych.

Książka składa się z siedmiu rozdziałów, wstępu i wykazu literatury (47 pozycji).

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym „Media w edukacji i kulturze”, Autor definiuje pojęcie edukacji w ogóle, formy edukacji jednostki ludzkiej oraz pojęcie kultury wraz z podziałem na kulturę materialną i duchową. Przez media rozumie się nośniki informacji, których celem jest informowanie ludzi o aktualnych wydarzeniach lokalnych i ponadlokalnych (politycznych, społecznych, gospodarczych) oraz umożliwianie jednostkom dostępu do wiedzy ułatwiającej poznanie świata je otaczającego. Dokonano podziału mediów dydaktycznych oraz krótko omówiono mechanizmy wpływu mediów na życie społeczne.

Rozdział drugi — „Media edukacyjne jako przestrzeń edukacyjna” informuje Czytelnika o wewnętrznej i zewnętrznej przestrzeni edukacyjnej. Media edukacyjne stanowią tzw. materialną infrastrukturę działalności edukacyjnej, obejmującą wyposażenie przestrzeni edukacyjnej (meble); wyposażenie techniczne o specjalistycznym charakterze dydaktycznym (sprzęt laboratoryjny); środki dydaktyczne i urządzenia techniczne do ich eksponowania; materiały do przeprowadzania doświadczeń laboratoryjnych. Uwagę Czytelnika J. Frątczak zatrzymuje na relacji rzeczywistości obiektywnej tworzącej przestrzeń edukacyjną ze świadomością subiektywną osoby uczącej się.

„Recepcja mediów” to tytuł kolejnego rozdziału. Przez recepcję Autor rozumie odbiór treści prezentowanych utworów, często używany zamiennie z terminem percepcja. Ponadto przytacza wywody na ten temat takich autorów jak T. Tomaszewski, M. Tyszkowa, W. Szewczuk, J. Koblewska.

Rozdział czwarty — „Socjologiczne i psychologiczne zasady recepcji i interpretacji mediów społecznego komunikowania” wprowadza nas w problemy odbiorców środków społecznego komunikowania, wyodrębniając: zagadnienia czynników indy-

widualnych i zagadnienia różnic społecznych i kulturalnych. Autor ponadto wyróżnił wiele zasad odbioru komunikatu (4); percepcji i interpretacji komunikatu (8); wpływu przekazywanych komunikatów (17).

W rozdziale piątym — „Pedagogika mediów” Autor wychodząc, od pojęcia pedagogiki, dochodzi do sformułowania pedagogika mediów — to subdyscyplina teorii o edukacji człowieka poprzez media, jest nauką społeczną i blisko związaną z teorią komunikacji oraz z psychologią i socjologią, stanowiącą nową dyscyplinę naukową o znaczeniu teoretycznym i praktycznym. J. Frątczak wyodrębnia w pedagogice mediów funkcje: diagnozy opisowej, eksplikacyjną, dydaktyczną.

„Podstawowe założenia kształcenia z zastosowaniem środków dydaktycznych” stanowią główny trzon opracowania praktycznego. Autor wychodzi od pojęcia systemu dydaktycznego, poprzez czynności uczenia się i nauczania dochodzi do warunków teoretycznych procesu dydaktycznego, jakimi są: zasady, metody i formy. Wiele uwagi poświęcono procesowi komunikacji oraz jego fazom. J. Frątczak definiuje środki dydaktyczne i uzasadnia tezę, dlaczego należy je stosować; jakie powinny być podstawowe cechy tych środków; jakich barw używać w środkach dydaktycznych? Ponadto omówiono praktyczne kroki — rady przy pisaniu i wykonywaniu rysunków na tablicy; jak wykonywać foliogramy (proste, złożone); jak przygotować zajęcia z zastosowaniem przeźroczy oraz jak je wcześniej wykonać i przechowywać; film — wideofilm dydaktyczny (definicja, typologia, język filmowy, funkcje i techniki filmu); komputer — urządzenie do eksponowania wykonywania komunikatów dydaktycznych. Wiele miejsca poświęcono książce szkolnej — podręcznikowi ucznia, w tym roli i funkcji ilustracji w podręcznikach oraz zeszytowi ucznia.

Dokonując aktualnego przeglądu stanu książek dla nauczyciela Autor wyodrębnia 6 podstawowych rodzajów: przewodniki, poradniki, książki przedmiotowo-metodyczne, metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów, monografie metodyczne, publikacje przedmiotowe.

Rozdział ostatni, zatytułowany — „Wykonywanie mediów dydaktycznych w świetle prawa autorskiego” — jest bardzo na czasie. Zawiera podstawowe postanowienia dotyczące wykonywania środków dydaktycznych i ich stosowania do celów dydaktycznych.

Książka powinna zainteresować szerokie kręgi odbiorców: nauczycieli akademickich, nauczycieli, studentów kierunków humanistycznych, w tym studentów pedagogiki, wyższych szkół nauczycielskich, twórców mediów, nauczycieli doradców i konsultantów Wojewódzkich Ośrodków Metodycznych, wizytatorów kuratorskich i ministerialnych.